

Molnet som metafor – lätt att gå bort sig i dimman

Lars Taxén

Linköping University Post Print

N.B.: When citing this work, cite the original article.

Original Publication:

Lars Taxén , Molnet som metafor – lätt att gå bort sig i dimman, 2012, VerkstadsForum, 2, 8.

Postprint available at: Linköping University Electronic Press

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-111427>

Molnet som metafor – lätt att gå bort sig i dimman

I min förra krönika hävdade jag att de förhärskande metaforerna får oss att handla ”endimensionellt” när vi driver ett IT-projekt; vi koncentrerar oss på enskilda delar och tappar därför helhetsperspektivet. Idag är den drivande metaforen utan tvekan ”molnet”, men om man bara har det i huvudet är det lätt att gå bort sig i dimman.

Kan man hitta metaforer som får oss att tänka mer fler-dimensionellt; d.v.s. hålla flera aspekter i luften samtidigt, utan att därför försumma kopplingarna mellan dessa? Om detta finns olika meningar, men en alltmer dominerande gren inom forskningen (till vilken jag själv räknar mig) är *praktik-perspektivet* (praktik i samma betydelse som ”läkarpraktik”).

En praktik formas av det uppdrag den har och vad den arbetar med. Inom t.ex. en produktutvecklande organisation är utvecklings-praktikens uppdrag att utveckla produkten, produktions-praktikens att producera den, och marknads-praktikens att sälja den. Alla praktiker ser produkten i sitt speciella sammanhang och arbetar bara med det som är relevant inom den egna praktiken. För marknads-praktiken är pris och utseende viktiga, medan dessa egenskaper i produktions-praktiken är underordnade i förhållande till producerbarhet och kvalitet. En organisation kommer alltså att ses som ett sinsemellan beroende nätverk av praktiker, som var och en producerar något som gagnar organisationen som helhet; en ”federation” om man så vill.

Inom varje praktik återfinns allt som normalt förknippas med en organisation: människor, kunskaper, processer, regler, IT-stöd, verksamhetspråk, osv. Till viss del är detta unikt för praktiken, och till viss del gemensamt för alla praktiker (t.ex. regler för numrering av artiklar). För att praktikerna ska fungera tillsammans måste man klara av att balansera det gemensamma mot det unika; något som kan vara nog så besvärligt.

Poängen med praktikperspektivet är att man så att säga får ett handtag som håller i helheten. Det innebär att ”praktiken” blir den grundläggande styrande metaforen; inte processen, IT-systemet, affärsreglerna, informationen, kunskapen, molnet, eller någon annan delaspekt som kommit och gått under senare år. Allt tänkande underordnas praktik-begreppet. I dagens konkreta verksamheter har denna metafor inte något större inflytande, vilket inte är så konstigt. Oftast är de metaforer vi använder inarbetade under så lång tid att de upplevs som fullständigt självklara. Det tar mycket kraft att förändra dessa; något som ju bl.a. Giordano Bruno fick känna på när han försvarade den helio-centriska världsbilden (där solen befinner sig i centrum), gentemot den då förhärskande geocentriska (där jorden sätts i centrum).

Det kan tyckas paradoxalt att lägga så stor vikt vid så pass undflyende saker som metaforer i samband med IT-projekt. Men om man någonsin ska komma förbi dagens bedrövliga track-record, måste man enligt min mening ta metaforer och andra närliggande ”humana” aspekter på allvar. Jag är helt övertygad om att de organisationer som först anammar praktiken som sin grundläggande metafor, kommer att få ett stort försprång framför sina konkurrenter framöver. Låt oss bara hoppas att budbäraren inte röner samma tråkiga öde som Giordano Bruno!